

Maailman teatteripäivän julistus 27.3.2025

Suomalaisen julistuksen kirjoittaja: Juha Jokela

Näytelmäkirjailija, ohjaaja

Kokoonnumme näyttämön taa hieman ennen ennakkoesityksen alkua ja yhtäkkiä se alkaa kuulua: yleisö on päästetty sisään ja *hälisee salissa*. Kyyneleet kohoavat silmiin. Melkein vuoden tauon jälkeen koronasulku on purettu ja me kuulemme yleisön hälinän. Ääni on odottamattoman kaunis. Se väreilee tietoa siitä, että tämä kohtaaminen on erityistä ja tärkeää. Molemmipuolinen ikävä. Te kaipasitte meitä. Me kaipasimme teitä. Tämä odotus satutti meitä molempia. Nyt se on ohi. Esitys alkaa pian ja me vietämme juhlan.

Mikä tämän kaipuun synnytti, tämän sisäisen huudon? Miksi tekijöiden ja yleisön yhteyden katkaiseminen tuntui kipeältä ja väkivaltaiselta? Teatterilla on selvästikin jokin ominaislaatu, jonka kautta se auttaa meitä pysymään koossa ja sisäisesti elävinä.

Teatteriesitys on lahja. Me paketinkäärijät emme voi kontrolloida, pitääkö katsoja lahjastaan tai mitä hän sillä tekee. Voimme vain antaa sen ja toivoa, että yhteys syntyy. Paljouden kautta. Vaikeaa kohti kurottamisen, ajattelun ja kauneuden kautta, yhteistyön kautta. Esitystilan ylle levittyvänä ilmapiirinä, tiivistyvinä jännitteinä, katseina ja kosketuksina.

Sikäli tilanne on kohtaamiselle otollinen, että me olemme jo tulleet tähän tilaan. Hengitämme samaa ilmaa. Yhteyden syntymiselle on annettu edellytykset.

Elämme aikaa, jossa tummeneva taivas uhkaa huutaa meidät apaattisiksi. Arvomme kyseenalaistetaan. Myös taitelijoiden turvallisuus horjuu. Silti tiedämme, että vaikka jotkut muut väistäisivät, taide ei voi väistää. Teatteri ei voi väistää.

Meillä on taiteilijan vastuu demokratiasta ja sen tulevaisuudesta, vastuu toisten lajien elämästä, vastuu planeetasta. Meidän olemassaolomme perusta on siinä, että kamppailemme julmuutta vastaan. Dogmeja ja muottiin pakottamista vastaan. Kurotamme kontrollin ja ajattelua vangitsevien rajojen yli.

Taide voi ja sen pitää katsoa päin vääriä ja kauheaa, mutta se voi katsoa myös ilmeisimmän tarinan ohi, pieneen ja särkyvään, mahdollisesti yhtä tärkeään.

Tapahtui mitä tahansa, emme ole tyhjän päällä. Teatterintekijöinä tiedämme, että jokainen nyt-hetki rakentuu ajan kerroksille, jotka ovat maaperänä meidän aikamme alla. Teatteria eri aikakausina rakastaneiden rakkaus kantaa meitä.

Edeltäjien tavoin me juhlistamme paradokseja, leikimme kuolemanvakavina, hassuttelemme hirveyksien äärellä, rienaamme ja rakastamme, etsimme uutta ja vaalimme vanhaa. Ja olemme itsekin osa suurempaa tarinaa.

Lopetan katkelmaan Boris Pasternakin runosta *Hamlet*. Hälinästä sekin alkaa.

“Sorina vaimeni. Astuin näyttämölle.
Selkääni vasten oven kehyspuu.
Etäisen kaiun läpi koetan kuulla,
mitä vuosisadallani tapahtuu.”*

Aina emme itse kuule oikein. Silloin opimme toisiltamme. Pysytään yhdessä.

Juha Jokela

*Boris Pasternakin runon käänös: Marja-Leena Mikkola

*Juha Jokela on näytelmäkirjailija, ohjaaja ja käsikirjoittaja, jonka viimeisimpiä töitä ovat Suomen Kansallisteatterille kirjoitettu *Dosentit* ja kolmen teatterin yhteistuotanto Eerika Rantasen tähänastinen elämä. Tällä hetkellä hän kirjoittaa uutta näytelmää Helsingin Kaupunginteatterille. Jokela tuli tunnetuksi Venla-palkitun televisiosarjan Pulkkinen (1999–2002) toisena käsikirjoittajana. Näytelmäkirjailijana hänen läpilyöntinsä oli *Mobile Horror*, jonka kantaesitys nähtiin Teatteri Jurkassa vuonna 2003. Jokelan näytelmiä on käännetty lukuisille kielille, mm. englanniksi, espanjaksi, ruotsiksi, saksaksi, tanskaksi, tšekiksi, unkariksi ja viroksi. Hänen teoksiaan on esitetty Euroopan lisäksi esimerkiksi Färsaarilla, Meksikossa ja Yhdysvalloissa.*

*Jokela ohjaa kirjoittamiensa näytelmien kotimaiset kantaesitykset. Jokelan ohjaama ja yhdessä näyttelijöiden kanssa kirjoittama Eerika Rantasen tähänastinen elämä on yksi seitsemästä *Thalia-finalistista 2025*. Suomen Kansallisteatterissa vuonna 2021 kantaesitetty *Dosentit* sai Suomen Tiedeakatemioiden ihmisoikeuspalkinnon. Hänen näytelmänsä *Fundamentalisti* voitti vuoden 2008 Pohjoismaisen näytelmäkirjailijapalkinnon ja vuonna 2013 hänelle myönnettiin opetus- ja kulttuuriministeriön Suomi-palkinto.*

